

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felölös szerkesztő:
Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítanak.

Koalíziós taktika.

* Ezer és ezer sebből vérzik a nemzet, az ország görnyedve roskadozik azon súlyos gazdasági csapások alatt, melyeket a vége-láthatatlan politikai válság felidézett, de azért a nekivadult koalíció folytatja a maga kisdéd taktikáját — mit neki Hekuba! Elhatározta, hogy bosszut fog állani mindazokon, akiket — saját tehetetlenségén és gyomlatalanságán kívül — felelősökké akar tenni azért, hogy a kormány gyeplőt tényleg még át nem vette és e lősz haragjában kiméletlenül nekírt mindannak, ami az ő speciális engedelme nélkül széles e Magyarországon létezni bátorodik.

Ha néha — természetesen az újságok hasábján, melyek falánk kíváncsisággal minden regisztrálni tartoznak — fel is csillan néhány percze egy békülékenyebb irányzat szelleme az engesztelődés olajjával, a koalíció nyomban gondoskodik arról, hogy ezen engesztelékeny, kompromissumra hajlandó hangulat még csirjában elfojtsék és kimeríthetetlen taktikai fegyvertárból újabb és újabb eszközök ragad el, melyek a helyzetet még zürzavarosabbá teszik és az ellentéteket még inkább kihegezik.

A koalíció bölcsen tudja, hogy abban a perczen, melyben a béke és rend az országban helyreállna, melyben a kormányhatalom tényleges átvételével a parlament megkezdéné rendszeres működését, az ő dicsősége számtalana mint egy agyagbálvány, mert a koalíció eleme, amelyben egész létével gyökeredzik, a zavaros, az obstrukció és a rendbontás. Ha nem lehetne többé a hazafiság hirdető apostolok színpadi poszájában bekalandozni az országot, port hintve mindenütt az elámitott és félrevezetett nép

szemébe, ha nem lehetne többé a »Művelt Társalgó«-ból szedett szalonnyelven a sárga földig lepcsékolni a szerinte törvénytelen kormányt — akkor azonnal vége volna a sok bankettezéssel és szónoklással megszerzett népegynek, akkor alkalmá volna a nemzetnek bíralatot gyakorolni, összehasonlításokat tenni, — szóval tisztán látni.

Ezt pedig mindenáron meg akarja akadályozni a tisztelt koalíció. Valamiként a középkorban a butítás, a ferdítés, a köntőfalazás volt az erős fegyver, melylyel a hatalmat bitorlók ligája kénye-kedve szerint porázon vezette a szellemi sötétségben leledző népet, ugy ma is a véd- és daczso-vetségre lépett koalíció az ámitásban, a félrevezetésben, a hangzatos frázisok gyártásában bírja azon csodaszert, melylyel a nádként hajlitható nagy tömeget az ő táborába tereli Felvilágosítani a nemzetet valódi céljai és szükségletei felé, kitanítani arra nézve, hogy sem a politikai eszélyesség legfőbb törvényével, sem a magyar nép lovagias érzületével nem egyeztethető össze, hogy a korona és a nemzet között tátongó szakadékot mind szélesebbre és szélesebbre vájják, azt világért sem szabad Amde városházak erkélyeiről vetni a zászlódsz szöveget, pa nyókára tovább disztentében, a szélben hetykén lebegő kőcsagtollal a zsinóros kalpagon, versenyt puffogatni a hazafias tirádákat, a honmentő frázisokat a mozsarak dörgésével és hirdetni szemfogatások és mellőndögtések közben, hogy »én vagyok a te igaz Úrad, az Örökkévaló, aki ki fog téged vezetni a rabszolgaság országából« — ez már olyan szemenszedett, hazafias gourmandise, amiért a koalíciós újságok öles hasábjokban die-himnuszokat zengnek és a hálás nemzet, a minden szépért és nemesért lelkesedő honleányok a

hazafiai martiromság dicskoszorujával övezik a hazafias bánatban megderesedett haláltékokat.

Hová lenne a »népszerűség«, a féltékenyen örözt és dédelgetett »népkegy«, ha a nemzetet megértetnék, hogy az a politika, mely az országot közel négy évtizeden keresztül a béke és rend szemében, a korona és a nemzet között uralkodó összhangban és egyetértésben vitte előre fokozatosan a megerősödés és megizmosodás utjain, hogy ez a politika, az alkotás, a munkálkodás, az építés politikája, helyesebb és czélszerűbb annál a rombolásnál és pusztításnál, melyet öblöshangu tanácsadói ma országszere hirtetnek?

Hová lenne a »népszerűség« és a »népkegy«, ha a nemzetet felvilágosítanák, hogy a koronás király, kit az egész művelt világ, mint a legalkotmányosabb érzületű fejedelmet tisztel és becsül, nem zárkóztott el a multban sem soha az ő szerett magyar népének óhajai elől, ha most kénytelen is magasabb hadászati szempontokból, a hadsereg egységeitéseinek szempontjából, megtagadni azt, amit a koalíció úgy állít megtenni elé, mint boldogulásának és virágzásának egyedüli feltételét és kénytelen is e tekintetben türelmre és körültekintésre inteni az országot?

Igen a »népszerűség« és a »népkegy«, melyekhez a koalíció oly gyorsösen ragaszkodik és amelyek kedveért feláldozza ma az ország nyugalomát, nyomban elpárolognának, ha a nemzet okulni és tisztán látni tudna, ha t. i. minduntalan nem kábitának el józan felgatózás, világos értelmiségét honboldogító frázisaikkal.

De mert meg kell hagyni a nemzetet továbbra is abban a téves hitben, hogy

TÁRCSA.

Záróra előtt.

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárczája. —

Irtá: Kugler Nándor.

Csakugyan nem szép. Még ebben a pillanatban sem, amidőn pedig a leáldozó nap utolsó sugarai aranyos pírral vonták be arcát. Sőt inkább, ez a világlás hátrányára vált; élesen kitűnt az arc határozott, majdnem kemény vonásait és tisztán mutatta a szem- és a szájszöglet körül azokat az apró finom ráncokat, melyek tagadhatlanul vésték oda az előrehaladt életkor jeleit.

Vénült. Viktor sajnálattal, mondhatni némi fájdalommal tapasztalta ezt átellenésén, bármennyire iparkodott is eleinte ezt a körülményt önmaga előtt eltagadni.

Híába, tíz év hosszú, sok idő. Tíz év a viruló szépségű leányból is petyhüdt, omló szirmu rózsát csinál, barátinja pedig sohasem számíttatók a szépek közé.

Sugár, magas nő volt határozott vonásokkal, sötét szemekkel, gömbölyű idomokkal; de hiányzott egészében az a bizonyos kellem, mely még a majdnem rüt nőt is bájosnak látta velünk. Nem volt rajta semmi kívánatos. Inkább kicsesért férfinak látszék; akaraterős, becsavgyó, de szenvedélyes, dacos természet, ki — ha a sors szép külseivel ruházta volna föl — képes lenne udvarlót ostorral kergetni maga előtt.

Az akarat így is meg volt benne, de hiányoztak az — udvarlók, mindig is hiányoztak. Sohasem volt vig és az a mellőzetés még komolyabbá, majdnem rideggé tette lelkét.

Viktor tudta mindent és szívében mély barátsággal viselték e szegény, gyötört lélek iránt; de pusztán barátsággal. Szerelmet sohasem érzett irányában s a jelen perczen, midőn tíz év távollét után látta régi barátját, szíve nem dobogott hevesebben a rendnél. Szívélyesen ráta meg a fejle nyujtott kezét s aztán szemközti telepedett vele és kikérdezte, mint régente, azokkal az apró őszinte kérdésekkel, melyekre barátok egymás között ép oly fölérten őszinteségek felelnek meg.

S barátja felelt nyíltan, őszintén, egyenesen. A beszéd folyamán azonban lassan-lassan nekihevíült, arca a változó indulatok pirjában égett, szemei majd haragos villámokat szórtak, majd szenvedélyes könnyekkel teltek meg.

Tíz hosszú év keservét tárta ki Viktor előtt, tíz hosszú év nehéz, fáradságos küzdelmet.

Hogy dolgozott lakandatlan szorgalommal, hogy tanult olthatlan buzgalommal és szívta magát az ismeretek soha el nem mulo kincsét. Hogy kecsesített magát azal az édes reménnyel, miszerint előjvőn egy megváltó, szerető férj, kit imádni fog istenként — és mennyire csalódott! Diesérték szellemét, elismerték szorgalmát, de soha férfi melogobb kézzorozással kezét át nem fogta, soha férfi lángoló tekintetét rajta nem feledé, mivel szép nem volt.

Hogy emészté ez az átkos gondolat, hogy fáj neki látni, érezni lenézetését s mint forrt lelkében ádáz harag, őrgőngv késéghesés, ha látta azt a szánakózó mosolyt, melynek itt-ott részesévé lett.

Miért büntette Isten őt, ki ellene nem vétett, miért nem engedte boldogulni lenni s miért lett boldog az, kinek arcát szépségű áldotta? Őt nem azért teremtette-e, hogy hivatását betöltse; ő egyedül álljon, ne érje napsugár, ne virágozzék, hanem leveletlen virág gyanánt, illat nélkül hervadjon el, miként rossz helyre ültetett ibolya?

Viktor csendesen és szó nélkül nézte ezt a

küzdő, szenvedő alakot és végtelen szájalom fogta el, azokra a szenvedélyes lelki tusákra gondolva, melyeken ez a szegény nő keresztül ment és amelyekben, úgy látszik, lelke egyensúlyát veszítette el.

Érezte, tudta, hogy ennek a sokat szenvedett nőnek igaza van, hogy kifakadásai jogosultak, kitörései igazoltak; de valamely még bizonytalan érzés tartotta vissza, hogy eme hitében megerősítse. Elvégre is, a sors nem mind-nkit részesít egyformán testi, lelki avagy anyagi tulajdonokban. Ki dolgozna, ha az emberek mind egyformán gazdagok volnának s meg tudnók-e becsülni a boldogságot, ha a boldogtalanságot is ne ismernék?

Ez a munkás, okos, akaraterős leány bizonyára jobb borsot érdemel, de vajjon szabad-e azért kétségbe esnie s nem lehet-e még boldog?

Itt aztán megállott és sokáig és figyelmesen nézte barátinje arcát.

A nap leáldozott és a betért est sötét árnyával eltűntette arcát ama vékony ránczokat. Síma volt és gömbölyű.

Miért ne lehetne boldog ez a nő?

Ferjet akar. Jogos kívánság. Bizonyára nem válogatna. Tisztesseges jellem, jóaravól, munkás férfi — és karjába dől. Szerelmet nem kívánna, idejét multa. Tisztelet, barátságos rokonszeny; ez amit kér, amit megkap és amit meg is érdemel. Bizonyos, hogy találkozik férfii, ki ezeknél magasabb igényeket nem támaszt.

A leány pedig boldog lesz. Anyagi gond nem nyomja, férje tiszteli, becsüli, ő pedig fölázódi hitves leend, ki hivatását becsületesen fogja betölteni.

Egészen betűdöttetett s a két régi jó barát hosszú ideig hallgatagon ült. Mindegyik a saját gondolataival volt elfoglalva.

A férfi lelke egy mindinkább heterozottabb alakot fölvevő eszmével tel meg.

boldogulni csakis a koalíció által kijelölt úton tud és nehogy a nép, az istenadta nép, annak a tudatára ébredjen, hogy mennyi nyomorúságot idéz fel a mostani válság, azért kell folyton újabb és újabb czirkuszprodukciókról gondoskodni, arra való a többek között a nagy látványosságok ígérkező »vadász helyezés« is.

Politikai hírek.

Fejérvári Géza és Justh Gyula. Fejérvári Géza báró miniszterelnöktől megkérdezték, hogy a Justh Gyula képviselőházi elnök által Battonány a kormány tagjairól állítotag tett kvalifikálatlan nyilatkozatra szándékozik-e reagálni? (Justh Gyula tudvalevőleg — megszűnés máorában — személt népként mondotta a jelenlegi kormányt.) A miniszterelnök erre a következőleg nyilatkozott:

— Már júnus hónapban kijelentettem a magam és miniszterársaim nevében éppen Justh Gyula előtt, hogy az összes ellenzéken nincs ember, őt is beleértve, ki bármí támadással képes volna minket önértékünkben, becületünkben és kötelességünk teljesítésében legrávolabólról is érinteni. Justh Gyula házelőnek Battonány — a lapok szerint — a legutóbbi ebéd utáni pezsgős hangulatban tett nyilatkozatával szemben csakis említett kijelentésemre hivatkozom.

Az ellenzéki szövözeteket vezérbizottsága és az általános választói jog. Mikor arról volt szó, hogy felajánlan valakit, az ellenzéki vezérő urak bámulatosan egyetértettek. Mikor arról volt szó, hogy színt valjanak, az egyetértő urak csunyán összeröföntek. A választójogban kellett volna döntönik a héten s alvezérő-bizottságot választot. Tizenötök nem tudtak megegyezni, talán még hatan tudnak. Ha az emer e hatnak a nevét nézi úgy az általános választójogunk volna többsége. De nem lesz, mert az alvezérő-bizottság nem teszi ki magát annak, hogy a fővezérő-bizottság dezavualja. Mert dezavualna, az bizonyos. De nem is kerülhet erre sor, mert a hat között három görv van s ezek között Andrásy, aki egymagában fölér egy tucat gróffal. Andrásy a hat előtt is azt fogja mondani, mint a tizenhat előtt s a függetlenek az ujak, meg a demokraták szépen össze fognak vszni önmagukkal, csakhogy össze ne vessenek a gróffal. Az egész hercezl-hurczában az a nevezetes, hogy akik a vezényszóban annyira megködtötnék érzik magukat, hogy a nép engedelme nélkül nem engedhetnek, azok a nép kívánsága dolgában úgy cigánykodnak egymással, mintha nép és nemzeti akarat nem is volna a világban.

Szeptember 15. A szeptember tizenötödiki eseményeket most már a vezérő-bizottságnak a kormányt vád alá helyező indítványja fogja irányítani. A vád alá helyezésről szóló határozat egyetértően a Haz elnökössával és most már aighnem csak arról lehet szó, hogyan történik meg az elnapolás. **Báró Banffy** Deszó szeptember tizenegyedikén mindenestere bejegyzti a vádindítványt a képviselőház indítványkönyvébe. Szeptember tizenötödiken az elnöki bejelentések után a soros jegező felolvassa az indítványt. A házzabályok szerint az indítványt aznap nem tárgyalhatják, hanem az elnök javaslatára kitűznek egy napot az indítvány megokolására. Még

Igen, ilyen nő illenék hozzá; az élet tavaszán, viharján túl van, könyökmű lépés nem várható föle. Kiküzdött és csendes, nyugodt megelégedéssel fogadná őt, csendeser, nyugodtan, bizalommal nézné jövőjét.

Okos nőt kapna benne. Az önönmaga neveltje. A tudatlan lényekkel művelt, szellemes nővé küzdötte föl magát mellett, miként ő a szegény nívél sem bíró ifjúból a gazdag, nagy vagyonu férfiúval. Representálá házát s észével, modorával egyaránt emelné annak tekintélyét.

Jó háziasszony, mivel a szegénységet megismerte és elég koros, hogy az új lény, a soha sem ismert gazdagság el ne kaprázassa.

Erdemesek egymásra. Munkás, akaraterős mindkettő és ami érdes van meg a lény jellemében, az eltűnik, mihelyt lelke vágya teljesül.

— Teréz!

Lágy, barátságos hangon mondta ezt a férfi. A lény fölrezent gondolatából.

— Bocssásem meg barátom!

Fölkelt és a lámpát meggyújtotta. Viktor szemével minden mozdulatát követte.

Kifogástalan alak. Magas, erőteljes, könnyed mozdulatú. Kár volna érte.

A lény ismét leült és melabus mosolylyal nézte barátját.

— Látja barátom, keserő lettem, mint mindig, ha örömetlen életemre gondolok és jöllehet ma már minden reményenyl fölhagytam, még sem tudok közönysően arra gondolni, hogy életem cél- és haszondéklül.

Viktor csendesen ingatta a fejét.

— Nincs igazam, Teréz, nincs igazam. Az ember amíg él, mindig hisz, mindig remél. Vannak gyenge perczeink, melyekben, mivel óhajunk nem teljesültek, a reményét erőszakos kézzel tépjük ki szívünk-

ezen a napon is csak az indítványozó beszélhet, beszéde után határozza el. A Haz: tárgyalja-e az indítványt és mikor tárgyalja? Az a kérdés már most, ezt a hosszadalmas processzust mikor szakítja félbe *Fejérvári* az elnapoló királyi kéziratát. Lehet, hogy azonnal a vádindítvány bejelentése után. Ekkor azonban ő maga sem beszélhet és kormány-programját elő nem terjesztheti. Lehet tehát, hogy a vádindítvány bejelentése után szót kér *Fejérvári* és — mint bemutatkozóakör — elmondja elmondanivalót, azután leül és utána rögtön jelenti a leg-kevesebbet királyi kézirat érkezését. Ez azonban kockázatos dolog, mert a képviselőház esetleg rögtön eladja a vád alá helyezésről szóló indítványt, úgy, amint annak idején a Bánffy-féle tiltó indítványt elfogadta. Valószínű tehát, hogy *Fejérvári* már az ülés elején felolvastatja a királyi elnapoló levelet és az ülés egy félóra alatt véget ér. Nem kerül rá a sor se a kormány-programra, se az általános választói jogról szóló indítványokra, se beszéd-ekre, se nyilatkozatokra. Beszélő fog az elnök, azután egyik jegező, azután a miniszterelnök és végül a királyi szava hazaküldi a rakoncátlanokdó és börtökben meg nem férő híveit. *Fejérvári* mondanivalót azután elmondja esetleg a förendházban.

Vívóakadémia.

Agilis fiatalágunk egy része, amely élénken kifejtett érzékekkel bír, a sportnak egyik legnemesebb és leghasznosabb válfaja, a *vívás* iránt, kitűnő mestere *Santelli* Italo lovag tiszteletére, mult szombaton a »Nemzeti-szálloda« nagytermében vívóakadémiát rendezett. Sajnos, fiatalágunk nem számolt közönységünk meglehetősen korai izléssel és jöllehet az olasz pengének legnemesebb bajnokai — egy *Torricelli*, egy *Falchetto*, egy *Prucher* is megjelentek és résztvettek az érdekes mérkőzésen, a közönység mégis csekély számmal jelent meg az akadémián, minek folytán az anyagi eredménye egy kevéske deficiittel végződött. A mi jó közönységünk csak akkor tudja megöltöni a színháztermet, ha egy művészeti szempontból nagyon is alacsony színvonalon álló művelődési előadás járja, amikdön az atyafiság, komaság és a családi összekötezetek egymást keresztező szálai rázzák fel ideig-örámig letargiájából. De, amint egy-egy művészeti esemény meghaladja a nyarspölgáriás sablont, közönységünk nyomban csorbahagyja lelkesedése és üres zsebekkel kell távoznia annak a mérész művészeknek, aki e sok-sok példával beigazolt igazságon okulni nem akar.

Pedig a vívóművészetnek nálunk eddigéle épenséggel nem kultivált sportja megérdemelte volna, hogy nagyobb közönység gyönyörködje a disztinált izléssel rendezett, igazán előkelő nivón álló akadémiában.

A sorrend első csoportjában *Santelli* mester derek tanítványai mutatkoztak be a kard- és törvívásban oly meglepő szép eredménytel, hogy csak a legnagyobb elismeréssel hajthatjuk meg zászlókat *Santelli* kitűnő fölkészere előtt. Ha a mester távozásával nem fog lohadni a kedv e nemes sport iránt és a tanítványok az eddigi szeretettel és kitartással fognak áldozni a kardforgatás test-dő ügyességének, úgy nemcsak a jeles vívók egész táborukra fog városunkban támadni és állandó otthona lesz Baján a vívás művészetének.

Deutsch Alajos és *Posta* Sándor a Santellivel vívott tör- és kardiskolában meglepő ügyességel

ből, de — a pillanatnyi kitörés csillapultával csak visszatér az önként lelkünkbe. Ne csüggedjen; az ön számára szintén termett a boldogság örösző virága, csakhogy későbben akad rá, mint némely más. S barátságosan, melegen szorította meg kezét. Teréz mosolygott.

— Ön vigasztalni akar — mondá — de csak félig sikerült. Igaz, a kitörés után kedélyem nyugodtabb lesz, de csak a nyugalom, a nyugalmas megadás tér vissza, a remény nem. Engedjen é mellett maradjon — folytatta, midön Viktor félbe akarta szakítani — és higgye el, hogy multommal, sőt jövőmmel is leszámoltam.

— És ha találkozik valaki, aki önt az ellenkezőről gyözödtetné meg?

Teréz derülten nézett barátjára, ki e pözben a megvesztegetett jóakarát, a szánakozó barátság szines szemüvegén keresztül nézte és ezen át majdnem szépként látta arcát s bájolóan vonásait.

— S ha találkozik férfi — folytatta érzelmes hangon — ki éppen önben találja eszményét, ki följájanlá szívét, életét, ki lábait elé rakná vagyonát, ki az ön eszének, magas szemlének, nemes munkásságának hódolna; olyan férfi, aki bár az élet szenvedélyein túl van már, és így a lángoló szerelmen helyett ugyancsak barátságos, meleg, de ószinte s tartós vonalmat ajánlana föl, ugyanazt kérve az ön részéről: vajjon mit válasszóna nekí?

Teréz komoly, okos szemei mintha lekébe vágtyak volna látni a férfúnak, úgy nézte.

— Nézzem engem, Teréz. A sors engem sem ültetett részkül közé és az élet viszontagságai az én fejemen keresztül is elviharoztak. Küzdöttem az áramlat ellen én is, sokáig úgy látszék eredménytelenül, de azért az egysúlyt nem vesztém el soha. E küzdelem, ha örömet a végösig is megszelteni készéte, el nem fárasztott: sőt épen benne izmo-

tanusítottak, kitűnő és rutinrozott vívónak bizonyult *Reiser*, — *Sárfalvai* szembem, *dr. Szücs* Ferenc pedig a Santellivel folytatott törméközésében fényesen dokumentálta, hogy a törvívás nehéz művészetében mennyire otthonos.

Dr. Freund Sándor szép tartásával és nyugodt mozdulataival tűnt ki, míg *Dick* Lipót egy *Torricellivel* szemben is derekasan megállta helyét.

A sorrend második részében az elegáns, könnyed mozdulatu *Falchetto* mérközőtt a vasos, impetuozus *Torricellivel* nagy gyönyörűségére a közönységnek. *Majd Szücs E. Ede* vívott *Santellivel* és a közönység bámulva látta, mily kiváló, bravuros vívó *Szúcs E. Ede*, ki mesteri ellenfelel szemben is teljesen érvényre jutattni tudta igazán figyelemreméltó kvalitásait. *Majd Falchetto és Prucher* ragyogtatták megvívásukat egy pompás törösságon. Ezután következett a program egyik legérdekesebb pontja: *Torricelli és Santelli* törössága, melyben Santelli gazdag tudásának minden fényoldalát bemutatatta. *Szúcs E. Ede* a *Falchettoval* vívott kardösságon a közönység folytonos tapsai között aratot újabb babérok. Az érdeklötés mérközésekét *Prucher és Santelli* egy kardössága rekesztette be, melyben Santelli igaz mesterként bizonyult. A közönység perczekig tapsolt ragyogó művészetének.

A vívás fáradalmainak kipihenése után a fiatalság táncra perdült és vig mulatság koronázta a szépen sikerült akadémiát.

H I R E K.

A volt bajai apóca vívópöre.

— Klein Francziska válni akar. —

A gyilkosságért életfogytiglani fegyházra ítelt Klein Francziska asszony, ki — köztudomás szerint — évekkkel ezelött a bajai apócazárdában működött mint tanítónő, válik az uratól. Az ilyen válvópöre pedig igen ritka. Mert ebben az esetben úgy a férj, mint a feleség a »minden mindegy« stádiumában vannak, mert mind a ketten a börtön lakói. Az egyik tizenöt évig, a másik élete végéig. Találkozni tehát egyhamar nem fognak. És mégis válik egymástól. Még pedig nem a férfi, aki tizenöt év múlva szabaddá lesz, hanem az asszony, aki életfogytiglan való fegyházra van ítélve, adja be a válokéretet.

Nem tudjuk, hogy lesznek-e békéltelési tárgyalások, azt sem tudjuk, hogy kicsoda alapon kéri az asszony az elválást, de mégis nagyon érdekes lehet az erre vonatkozó indító ok . . .

Miért nem akar Klein Francziska hités urának felesége maradni, holott a gyilkosságot a legkitűnőbb egyetértésben követték el? Még csak azt sem mondhatja, hogy férje csábította őt a gyilkosságra, mert bizony, hogy szegény, jó Szikora urat ő kerítette hálojába és ő volt a bűnre felbujtó. A nő lelkileg sokkal elvetemültebb pipogya férjénél — s ez az egyik oka a válvópörnek.

Klein Francziska nagyon szeret élni. Minden bűnét, szédelgését, gazságát azért követte el, hogy pénzt szerezzen, új ruhákat vegyen, jól éljen. Számitó volt minden ízében és az a számitás nem

sodtam meg. S ha koponyám tar lett is e küzdelemben, karom erő, szívem nyugodt maradt, mert a siker édes reménye soha ki nem veszett belőlem. És ha most én, a minden szenvedélytől ment, az élet iskoláját végig járt férfi azt mondom: Teréz, ami vagyok, amin van, szívemet, munkásságomat, vagyonomat önnek ajánlom; ha azt mondom: szeretem, haohy én még szeretni tudok, fogadjon el engem és legyen az enyém, — hinné még, hogy van számára is boldogság? Merné magát rám bízni?

S mintha a feleletben amugy is bizonyos volna, átkarolta a nőt és mély igaz érzellemmel tekintett annak szemébe.

Teréz túrta az ölelést s mig feje majdnem önfeledten nyugvók a férfi mellén, pillanlat alatt végigvonult lelke előtt örömtelen, rideg multja és amint e munkálhoz szokott erőteljes kar szilárd, nyugodt szorítását érezte, szebb, boldogabb jözőnek édes, megnyugtató sejtelmé lepletk el.

Részére is létezett tehát boldogság, nyílt annak idevítő virága. Tudta, érezte, hogy Viktor ajánlatában semmi lealázó, megszegyenítő, vagy megvesztegetett nincs; hogy a munkának ez a kipróblált embere öszintén akarja azt, amit mond és igéretét becsületesen fogja beváltani. És érzett magában annyi erőt, hogy ezzel az önzetlen ajánlattal szemben mindarra képes leend, mire magát e frigygyel kötelezn, hitte, hogy ő is bevezett volna nyugalmas révbe, hol véde vihartól, keserűségtől, fájdalomtól, föladatának hiven, czéldatúsan megfelelt.

S zívében a hála, az igaz köszönet, az öröm és boldog megnyugvás érzelmei mintha biztatták, ingerelték volna: lassan-lassan kibontakozva az ölelésből, feljebb-feljebb csuszott, miglen ajkai szenvedélyes forró csókjal tapadtak a férfi izmos, napbarnította kezére.

hagyta el őt ma sem. Féjétől immár semmi haszna sincs. Talán azért, mert az tizenöt esztendő mulva szabad lesz? Oh nem! Ez csak egy mellékes ok. Klein Francziska nagyon jól tudja, hogy életfogytiglan való feygház nincs. Ha jól viseli magát, a börtönben, ha panaszra nem ad alkalmat, okot, nehány esztendő mulva ő is kiszabadul. És minek kell neki akkor férj? Különösen ilyen ember!

Hidég nyugalma, ravasz asszony Francziska asszony, bizonyos, hogy igen jól fogja magát viselni és kiszabadul. Aránylag még fiatal lesz akkor. *Fiatalt és férjelen* . . . Uj nevet vesz föl, új életet kezd, — övé a gyönyörű jövő.

Ezért a jövőért válik el most az utótl.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Baja város törvényhatósága f. hó 5-én *Beszerdy* István főispán előnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgyát a szervezési szabályrendelet módosítása és a városi alkalmazottak fizetésének rendezése képezte. Nagy készülődések történtek erre a közgyűlésre az ellenzék részéről és értesülésünk szerint az ellenzék megállapodásra is jutott, hogy a tisztviselők fizetésének emelését, ha nem is úgy kiterjedt mértékben, mint ezt a tanács javaslat komprompálta, a közgyűlésen hozzájárulásával megkötötti fogja, mégis utolsó perczen ezen pártáthározatától eltért és így a tervezett fizetésemelés csak a tisztviselők egy részére nézve eredményezte javadalmazásai emelkedését. A szervezési szabályrendelet tárgyalását a közgyűlés az adóügyi és számviteli osztály elkülönítésének fontos kérdésével kezdte meg. Ezen átszervezést a tanács javaslata szerint az tette volna szükségessé, hogy az adóügyi osztály nélkülözze az egységes vezetést. A tárgyhoz *Tury* Mátyas szólott első sorban, ki a maga részéről elvben nem ellenzi az adóügyi és számviteli osztály különválasztását, mindazonáltal azt a mai viszonyok között czélszerűletnek tartja. *Tomsányi* Sándor és *Kigél* János felszólalásai után a *főispán* emelt szót, hangsúlyozván, hogy a legutóbbi megújított számonkérőszék alkalmából is meggyőződött, hogy a két osztály egyesítése m-nnyi kezelési nehézségekre szolgáltat okot, bár el kell ismernie, hogy amióta *Kigél* János által a számviteli osztály élén, itt javulás észlelhető. Ajánlja a bizottsági tagok figyelmébe a tanács javaslatát a két osztály szétválasztása tekintetében, mely sok anomáliát volna hivatva megszüntetni. *Tury* Mátyas zársva után a közgyűlés egy szavazattal — 23 — 22 ellenében — a tanács javaslatának elvetésével, elhatározta, hogy a két osztály különválasztását ezonnal nem rendelni el. A szervezési szabályrendelet egyes szakaszainak revíziója során a közgyűlés néhány lényegtelenné elterelést eltekintve elfogadta a tanács által javasolt módosításokat, míg a *Bernhart* János tiszti főorvos által dhajtott változtatásokat a közegészségügyi bizottság utasította és aztán áttért a tisztviselő fizetés emelésének kérdésére. *Dr. Szarmat* Vidor nem csatlakozik a tanács javaslatához, hanem a 2000 korona javadalmazással nem bíró családös tisztviselő helyzetét akként akar könnyíteni, hogy részükre a közgyűlés drágasági pótlékok szavazzon meg. *Dr. Fehér* Lőrinc és *Bajai* Péter felszólalásai után a közgyűlés egyhangyalan akként határozott, hogy fizetésemelés czimén a 2000 korona fizetést nem élvező tisztviselők részére felajánlotta a városi kölcsönös konverzója folytán elért évi 7360 korona megtakarítást olyformán, hogy abban törzsfizetéseik arányában részesedjenek. Nem hallgathatjuk el, hogy a hatóság párt hivei ezuttal feltűnően csekély számban voltak képviselve a közgyűlésen és ennek tulajdonítható, hogy a tanácsnak az adóügyi és számviteli osztály különválasztására irányuló indítványa *ezuttal* mellőztetett. Nagyon óhajtagó volna, hogy akkor, amidőn oly fontos, életbevágó kérdések vannak a tárgyországba felvéve, mint ezáltal a hatósági párt nagyobb érdeklődést tanúsítson.

— **Hymen.** *Fuchs* Károly cleksei nagybíró e hó 4-én váltott jegyet *Rosenberg* Leona urleányra, *Rosenberg* Jakob bajai tekintélyes földbirtokos leányával.

— **Eljegyzés.** *Erdényi Ullmann* Jenő dr., cs. és kir. miniszteri titkár a közös pénzügyminiszteriumban, néhai erényi Ullmann Lajos, a dunagőzhasználatú társulat volt igazgatójának fia, *Ebecke madarasi Beck* Ilona urleányt, magyarországi *Beck* Nándor udvari tanácsos, a Magyar Jézálog-Hitelbank és a Magyar Agrár- és Járadekbank elnökeinek leányát.

— **Veni Sancte.** Hatalmas, áldásos munkájukat immár megkezdették a bajai iskolák. Megytek alapját az egyesek boldogulásának, hogy biztosítsák az összesség jövőjét. A családnak, a hazának reményét váltják valóra, nehéz munkával — a tanítással. A plébánia-templomban pedig megcsendült a hang . . . Fölhangzott az ének, úde, tiszta hangon: *Veni Sancte* . . . [Jöjj! jöjj, áldd meg a nagy munkát, áldd meg a jó munkást, — áldd meg reményünket: a derék magyar ifjúságot!]

— **A bácsmegeyi jegyzői kar köréből.** A főispán *Kössa Dezso* felszólalásai jegyzőt *Tisztaivánfalvára, Szeghmesztér* János sakkjáslaki jegyzőt *Felsőkabolra, Vencz* Frigyes katymári segédjegyzőt *Sajkáslakra* helyetteseknek kirendelte.

— **Házasság.** *Dr. Csanscher* Jakob bácsalmási ügyvéd, augusztus 31-én tartotta esküvőjét *Kram* Erzsébet kisasszonnyal, *Kram* György nagygyáradi földbirtokos leányával.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** Baja város tanácsa a boldog emlékezteti Erzsébet királyné gyászos halálának évfordulója alkalmából szeptember hó 11-én (hétfőn) délelőtt 9 órakor a plébánia templomban ünnepes gyász-istentiszteletet tart.

— **Mócs Szaniszló dr. emlékezete.** A Baján is jól ismert, szertetreméltó cisztercita rendi professzornak, ki csak nemrég hunyta le örök álomra szemeit, méltó emléket szentelt Pécs város, ahol nemességűsége még sokáig fog a tanítványok ajkán élni, kiket igaz keresztényi szeretettel nevelt a hazának.

Tudósítónk *Mócs* Szaniszló emlékének méltó megörökítéséről a következőket írja:

Keddén délután 5 órakor több száz főnyire menő társaság gyűlteket a Tettyén s aztán a hely gerinczen végigvonul uton kanyargott fel a *Kardos* utat. Az az út, amelyen a társaság fölment, immár a *Szaniszló* útja, azon a helyen ahol ez az út a *Kardos* uttal találkozik, ott áll a *Szaniszló* emléke.

Egy kis térség az út mentén, mit három oldalt zöld fenyők öveznek: annak a háttérben van a természetkövekből csinosan épített emlékoszlop, amelybe egy fekete márványlap van befalazva. A márványlapon ez olvasható:

SZANISZLÓ PIHENŐJE.

Dr. Mócs Szaniszló ciszist. rendi tanárnak, a természet lelkes barátjának, a M. E. ügyvédi munkésának emlékére — tiszteleti barátai támogatásával állította a *Mecsek Egyesület* 1905. évben.

A társaság között volt Pécs város zenevája. Ott voltak rend- és tanártársai, *Vass Bertalan* dr. gimnázium igazgató vezetésével csaknem teljes számban, előtt a reáliskola tanestülete s valamennyi pécsi intézetből voltak képviselők. A város nevében a tanács több tagjának élen megjelent Majorossy Imre polgármester s a többi hivatalok tisztviselői közül is sokan előttek. Ott voltak barátai, tisztelői tanítványai mind, akik Pécssett vannak, a M. E. tagjai közül igen sokan és nagyszámú hölgyközlőség.

A társaság nagy félkörben helyezkedett el az emlékoszlop előtt, mire *Balogh Károly* kir. táblai tanácselnök, a M. E. ügyvezető alelnöke nagyhatású, remek beszédet mondott.

A beszéd nagy hatást keltett. Látszott a szónok előadásán, hogy szívből fakadt, szívhez szól minden szava.

Utána Majorossy Imre pécsi polgármester szentelt pár kegyeletet szót annak a férfúnak, kiről följegyeztetett, hogy csupa szív volt; az egész egy nagy szív, amely csak szeretni tudott: aki még gondolkodni is a szívével gondolkodott s az ágyával is szeretett. És hiába, ha akart is, ha néha kellett volna is — még a rögös tanári pályán sem tudott nem szeretni.

Ezzel a kegyeletes ünnepepy véget ért és a pihenőhely immár a közhasznalát.

Vajha áttűntödnék mindazok szívébe az a nagy szeretet, akik ott az emlékkől előtti kis fapadon pihenni fognak, ami annak a férfúnak a szívében lángolt, akinek nevét az emlékkől megörökíti.

— **A vodiczai bucsu.** Az idel kisasszonynapj bucsu a szokottnál is nagyobb látogatottsággal mellett folyt le *Vodicza* kegyhelyen. Az ünnepet megelőző napok folyamán vonultak már át városunkon a szelroza minden irányból érkező, kisebb nagyobb processiók és a bucsu napján csak egy szorongott a rengeteg ember a kies fekvésű kegyhely kised temploma körül. A 15 ezret is meghaladó számú különféle nemzetiségű és ajku hívő példás összhang, ajtatos énekekkel, szit misék hallgatásával és buzgó imádkozással kétségkívül Istennek is tetsző módon — töltötte a bucsu napját.

— **Számonkérőszék.** *Beszerdy* István főispán a keddi közgyűlés alkalmából számonkérőszéket tartott a városi hivatalokban és mindenütt a legnagyobb rendet és pontosságot tapasztalta. A közgyűlés során kijelentette a főispán, hogy a számviteli és adóügyi osztályokban is szorgosan folyik a munkaerő hiány okozta tömeges rezstancziák földolgozása.

— **A bajai piaczi paradicsomról és egy kis nemzetgazdagságról.** A tegnapi hetipiacz valóságos piros piac volt: minden csak egy vöröslött a paradicsomról. Sok volt és mégis jó áron kelt. Egy kisebb ebédes kosárért megkapott a természet 2 koronát is — *Erről* a körülményről pedig sok mindenféle más körülményre lehet gondolni. Ime: egy kosár paradicsom, milyen kis helyen megterem. Ezt csak egy m-llékesen termeli nálunk a városhoz közel lakó nép. Hátta szakzertien, nagyban termelnek! — Igen szép, nemesített, gömbölyű faj paradicsomot lehetett látni: tehát a nép halad, keresi a jó magvacat, tökéletesíti növényeit. — Ma még csak a városhoz közel levő falvakban érdesem az ilyen veteményesszel foglalkozni, mert nagy távolságból nem fizetődik ki a csak egyféle portéka beszállítása. Ha már általában, legalább is nagyobb mértékben önk a kerti termelés és kifejődött és divatba jött volna

a piacza szállítási könnyű módja: egyszerre olcsóbb lenne a bajai piac. — Ma ha a falusi paraszt bejön a városba és az asszony 5—6 forintot árul zo déségért, kerti veteményért, az olyan, mint valami talált pénz-féle. Mivel hogy olyan talált-féle, hát mit kell érte venni? Asszonycsinosított, selymet, pántlikát, dali keszkenőt; vagy, magának, vagy a lányának, vagy az unokájának. Az embőr meg nem bánja, úgy is az asszony veszőlötöte vele! Még szereti is, ha csinos az eszmadta! — Így aztán nem lesz komoly kereseti ágga a kerti termelés! Ezért nem boldogulnak a falvakon a tejszövetkezetek, különösen ott, ahol az asszonyok nagyban űzik a kendészést és boldogjai az ulti divatnak. Mert, ha a tejet elviszik a csarnokba, aztán beírják a mennyiségét a könyvébe, 1-én meg az embőr veszi föl egy summába a pénzt, hát nincs tejet, nincs turó, nincs vaj, nem lehet a városba menni, pénzélni belőle, nem lehet penzt mindjárt a szappanra, arczenkőre, csipkére, selyemharisnyákra elkölteni. Addig agtálnak aztán odahaza — ha másképp nem megy, fölmondják a házastársi hűségét, meg az embőr kiáll a szövetkezetből, meg, ha pór lesz az a szerződésszegésből . . . Ez és sok más mindenfélé lakik tehát egy paradicsomos piac távlatában . . .

— **Bernschütz József ismét megszökött.** A híres-neves Bernschütz Józsa, a bajai külváros egykori réme, csak nem akar letűnni kétes értékű szereplése színpadáról. Mint köztudomású, Bernschützöt nemrég elmebajosnak doklárálták és elcsukták a bajai közokháza elmeosztályára. Innét megszökött. Utóbb a lipótzéme tényoldába került, ahonnan a kabinetiródohoz intézett felségfolyamonyával lett nevezetessé. Hogyan, miképen került mostanában Pécsre, nem tudjuk, elég hozzá, hogy az ottani elmeosztályról is megszökött ez a dicő bajai mákverő. *Erről* az esztől pécsi tudósítónk a következőket írja: Lopás vétségé miatt volt a pécsi kir. ügyészségnél vizsgálati fogás alatt Bernschütz József bajai illetőségű, 21 éves fiatalember. Mivel a vizsgálati fogás alatt Bernschütz elmebajosnak bizonyult, megismertették elene a bírói eljárás és beszállították az elmeügyintézetbe. Itt Bernschütz az elmebajosok általános ösztönét követte, mindig kereste az alkalmat, hogy megszökhesse. F. hó 5-én királkolt az is neki erre mód *Szövés*ének kivételében igen furfangosan járt el. Az épületben még most is dolgoznak kömvészek. Egy kömvésnek kabátja és köténye általa hozzáférhető helyen fektött. Egy őrizetlen pillanatban elcsente ezeket a ruhákat, az ápolók figyelmét keltvára magára öltötte azokat és mint kömvés akadálytalanul távozott a kapun. Mivel Bernschütz közveszélyes elmebeteg, a rendőrség körözteti.

— **Tizza István gróf iskolatársai közt.** A debreceni főgimnázium 30 év előtti maturásai szeptember 5-én találkozára gyűltek össze. Közöttük *Tizza* István gróf is megjelent. A volt iskolatársak, mintegy hatvanan, reggel istentiszteletre mentek, aztán gyűlést tartottak, amelyen iskolai ösztöndíjra alapítványt tettek. Délelben bankett volt, amelyen több telköszöntő hangzott el. *Nánassy* Imre mezőteleki lelkes felköszöntőjében megemlítette, hogy legtöbbször *Tizza* István vitte közöltük és hangsúlyozta azt a Kálváriat, amit, amelyben *Tizza* a politikában részesült. *Tizza* válaszában kijelentette, hogy nem tekintti *Kálváriat*unk politikai működését, hanem költőességé tekintésének; kéri volt iskolatársait, hogy ne mint politikusok, de mint őszinte magyar emberre emlékezzenek rá vissza.

— **A külügyminiszter Baja városához a kolera elleni küzdelem tárgyában.** Az emberiség legudoklóbb ellensége, a kolera közledek mindjobb Magyarországon északi határai felé. Először Porozországon lépett fel a járvány, ahol több áldozata volt, de úgy értesültünk, hogy már Ausztria területére is átcsapott a véz. Porozországnak különösen a nyugati részében, az úgynevezett Westpreussenben tött ki nagy mértékben az ázsiai kolera és több gyanus megbetegedést, sőt haláletest is okozott. A járvány a *Viztula* folyó mentén terjedt el és pedig a felvő felső folyása felől jövő utajokok között. A bel- és külföldi napisajtó közleményei felhívták erre a magyar belügyi kormány figyelmét, amely erre körröndeletet bocsátott ki, amely körröndelét a héten érkezett Baja város törvényhatóságához. A belügyminiszter rendeletében utal arra a vezdelmes körülményre, hogy a *Viztulanak* felső, hozzát: közel eső szakaszainak környékén is könnyen terjedhet az ázsiai kolera. Magyarországon északi és keleti részei nagyon ki vannak téve annak a vezdelmes eshetőségeknek, hogy az északon és nyugaton mindjobbban terjedő járvány ezen vidékekre is átcsap. A belügyminiszter felhívja tehát a törvényhatóságot, hogy általa a köziztaságra nézve előirt intézkedéseket szigorúan hajtásák végre és minden kolera-gyanus megbetegedésre különös éber figyelmet szenteljenek.

— **Bíróság az ügyvédek passzív rezistenciájára ellen.** Kolozsvárról írják, hogy az ottani királyi ítélőtábla felülvizsgálati tanácsa arra az álláspontira helyezkedett, hogy a le nem rótt bírányok az ügyvédi költségek megállapításánál figyelembe nem veendő, m-g nem állapíthatók és az ügyvédi költségekbeől ezt az összeget lelti.

— **Adakozás.** A kórház kápolna javára L. M. ivén folytatólagosan, adakoztak. Egy nemeskeblű hölgy 100 kor. N. N. a ferenczrendi főnök utján 20 kor. Halás közönet.

— Öngyilkosság Felsőszentivánon. A Bajával szomszédos Felsőszentivánról kapjuk a hírt, hogy ott egy szép fiatal menyecske furcsa módon akart véget vetni életének. Wagner Enoké szentiváni keresmárosné hétlőn reggel felkelt, kiadta legnagyobb konyhakését, hogy azt mindenesre fenje a lehető leg-élesebbre. Mikor megkapta az éles kést, bemélt a szobájába és előbb a mellén négy veszedelmes sebet ejtett, majd pedig felmetszette a hasát. Fájdalmas nyoszorgásra figyelmes lett a háznépe, befutottak a szobába és rémültekre ott látták Wagnerét vé- rében fetregeni. Gyorsan orvost hívtak, ki még kellő időben érkezett, s így valószínűleg sikerült fog az ifju asszonyt az életnek megmenteni.

Színház.

A bajai közönség bizonyára mohó érdeklődéssel pillantja meg »Színház«-rovatunk megnyitását és azt hiszi, hogy kedvelt művészeink immár felültehető tányáját a »Bárány-szálló«-veterán nagytermében.

Ebben a főtévesében nem is csalatkozik, mert — mint lapzártaor értesülünk — *Pesti Hírsz. Lajos színtársulata kedden, szeptember 12-én tényleg megkezdte a szezonot a »Fővárosi Vízfűrészelés«-vel. Amit egyebeknél alább elmondunk, valóban nem más, mint egy fölötté érdekes és magától epizód két színész életéből, kiket bajai közönségünk egykor oly nagyon szeretett.*

Ám szólni szeretnénk levelezőnk, ki a meghatározó jelenetnek szemtanúja volt és az alábbi kis cikkekben számol be az epizódról.

Kállay Jolán — Szigethy Andor.

Baján volt színész mindkettő, még csak nem is olyan régen, Pesti Hírsz. Lajos direktor társulatánál.

Szigethy Andor virágvasárnap óta Kövessyné van. Körülbelül két hét előtt jutott nyilvánosságra, hogy Kövessy szubrett primadonnának Kállay Jolánt szerződtette a társulathoz. Kállay Jolán pedig Szigethy felesége volt. Szigethy nem akart feleségével itt találkozni, azért bontotta fel Kövessyvel szerződését és jövője közzéadásával szerződött Szalkayhoz. Azonban ezzel sem ért célt, mert mielőtt távozhott volna, már Nagykanizsára érkezett Kállay Jolán és még egy héten át együtt kellet játsziukon. Ami pedig az egész dolognak Anatole France-ós finom zománcot ad, az az, hogy férj és feleség valójában nem haragszanak egymásra — sőt! És ennek dacára válniuk kell. Ily apró finomságok szövik az élet tragédiáját.

Szóval, a napokban bucsuzott Szigethy a közönségtől. János vitáz-ben és — még valakitől. Egész este levert és sapadt volt. Akik tudták a tudnivalókat, érdeklődve várták Szigethy jelenetét a harmadik felvonásban. Kállay Jolán már visszautasította a francia királyleány kezét és kincseit és készült haza szerelmes luskájához. Ünnepi eszében ekkor lépett be Bagó (Szigethy). Reszkett hangon, csupa érzéssel dalolni kezdte nótáját a rózsaszálról — és az örök, sironlúti, hűség szerelméről. Soha szöveben nem énekelte ezt a dalt; nagy hatása volt — valaki nagyon sirt, zokogott a színpad kellő közepén. Kállay Jolán könyzárban állt ott és Szigethynek is el-éleskült a hangja. Végre átadta volt feleségének a rózsaszál, rózsaszál, a siron tul is tartó örök hűség szimbólumát és zokogva borultak egymás nyakába. A közönség hatalmas tapsorkában tört ki, ünnepelte a válni akarókat és — talán egy »hogy volt«-is hangzott el a karzatról. Pedig az egyszerű nem színtételeket műveltek a deszkákon. Azután Szigethynek egy ember nagysága, virágokból készült lantot nyújtottak fel ezzel a felirattal: »A legkedvesebb Bagónak, Szigethy Andornak — Nagykanizsa, 1905. szeptember 1.«

Hogy ki adatta fel a lantot, azt nem tudjuk, csupán sejteni lehet.

Nyilttér.)*

Kitűnően megvéd a

MATTONI/FELE
GISSHÜBLER
SÁVANYUVÍZ

sokféle infectious
bajtól; a pusztá
gránitcsiklából
fakad.

Több epidémiánál fényesen bevált.

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Átmenetek.

Írta: Verner László.

Első stádium.

Gizuci pompás, aranyos baba.

Kis potók képe van Csiplet és főköltője mögöl szeliden simul ki aranyszínű haja. Sohasem sir. Mindig mosolyog. Arczán hajjalpiros sugár síttekézik, mi a rácuppanó csókóktól lesz pirosabb. Szélek kék szemé olyan szépen beszél. Ah, mily sokat is értenek e tekintet alatt a papa, meg a mama.

— Látod papus, Gizuci engem szeret jobban, látod, rám néz!

— Látom. De most! Ugy-e Gizuci, engem szereted? Szólj! mond, aranyos bébé, szólj.

— Gizuci még nagyobbra tágítja mosolygó szemét. Hatalmas diplomata. Egy arca felett elszálló fény után pillant, így odázza el a választ.

Most a papuska babusgatja. Három szobán sétál végig s ringatja karján a kicsi babát, a kincset.

Mikor a harmadik szobába ér, elmaradt tőle a feleség. Hirtelen végig pillant, aztán nagy csókkal zárja le kis időre a baba szeméit.

— Szakasztott az anyja, — dörmögi édes szerettel.

Aztán visszamegy a feleségéhez. Csöndesen ölebe rakja a kis leletet.

— No legyen most a tied egy kicsinyt. Akkor meg a feleség meg végig a szobán. Hirtelen végigpillant, s friss csókkal toldja meg az apát.

— Szakasztott az apja. merül el boldogságában és rágyog a boldogságtól. Én még látom a boldog anya feje körül az arany holdat is, amivel a szentek festik a piktórok.

Második stádium.

Gizuci kibúj már a pólyából. Már ötször kapott kriszkindit. Még mindig olyan aranyos, sőt talán aranyosabb. Csupa ész, csupa szemlet! Iskolába jár, aztán tele rakja ott sok széppel azt a kis okos fejét.

— Ah, mily szép vonásai vannak. Nézd azt át, mily szabályos, mily okos, édes.

— Nézd a kicsi kacsóját! Hogy elmaszatolta magát a kis malac. Csupa nyekezetből.

- Gizi pompás gyerek!
- Gizi talentum!
- Gizi genie!
- Öröme életünknek!
- Oh, kedves mucus, mennyire ismered!
- Oh, piczi, cukros, lehet-e más a te leányod?

Harmadik stádium.

Giziből Giza lett. Még jobban látszik, mily bőkezűen bánt a természet vele. Arany fűrteit bőkezűen névesztette, kezes ujját nem görbülnek el a zongora billentyűin. Most már nem olyan hercegi, olyan mosolygós. Homlokáról komoly gondolatok nyerne kifejezést. Az utczán nem bántul el a csacskaudóra. Figyelmese, előtekény, de ritkán derül ki arca. Dukál is. Most jár tánciskolába, s a héten játszott, mint műkedvelő. Sokszor ki akar ömleni kebléből a nagy boldogság egy vidám kacajában és oly jó lenne megkönnyíteni lelkét, de lehetetlen, mit szólnának neveléséről.

Ma-holnap hosszú ruhát ölt, elvégzi a leánygymnáziumot, agyában megfordul olyan gondolat is: bákirályné lesz Neki tudnia kell, mit cselekszik. S komoly marad és büszke. Iskolába jön, iskolába megy. Nem tekint fel soha.

Ha ismerős jó, szerényen elmondja a »Jó napot-jár, de a legtöbbször ő várja ki előbb a másikat ajkáról.

Negyedik stádium.

Ah, a legszebb stádium! Gizuci már se nem Gizi, se nem Giza, de Gizella nagysám. Hogy az utolsó évet a nevelésben végzi, annak is kerek két hónapja.

Azóta hosszú ruhát öltött, a szobában legnagyobb kedvelője az ablaknak, hamiskávan tud kacagni, de legnagyobb mulatsága dévajkodik a firtis urfak bőkján. Azt sem mondhatnók, hogy a kardcsörgést unja. De nem ám!

Hogy törnek kegyéért a férfiak. Hogy lesz ellenségé jó barát, ha ő valamelyikkel többet »foglalkozott.«

Neki ez olyan regényes, olyan szép. Azok a regények, mennyi szép is van azokban! Béla meg olyan ügyes azok kiválasztásában. Apróra ismeri az izlését! Azt a szelid, odaadó szerelmet olvassa legtöbbször, melyért — ah! hihetileg — Béla fölálkocza életét.

No, ezért megkínómoz. S ügyesen elpariozza a Béla ostromát, akireményt vesztve marad el s kezdi másnak hordani a regényeket, melyből csakhamar, Bélára nézve, a házaseslet regénye kezdődik — másál.

S Gizella nagysám arca elborul, szíve elkezd vergődni, mégis ő vesztett e csatában.

Ihja, a csatában vannak győzők és legyőzöttek. Ebben a háborúban azonban tán mindkét fél vesztett. De sebját Béla helyett van hús. Dus választék. Van lőtükt szőke, barna, göndör és szőghagy, vidám és szárazkott, jó parthie és nulla. Csakhogy Gizella nagysám nem tudja azt, hogy ezek egyike sem akar nőszülni. Mikor kiveti a hálót, elmenekül a zsákmány, egyre gyérül, fogy, mint a nap melege közeledő őszel.

Ötödik stádium.

Gizella még mindig szépség. Ünnepeit bálykirálynő. Szerepel mindenütt, a hol szerepelni lehet, de már ismeri, milyenek azok a naiv lánykék. Amilyen ő volt hajdan. Hogy mosolyog élnek. Mikor a regénynek yomán érezte, hogy aranytiszta a szerelem, hogy az a föld menyország, hogy a nélkül sívár az élet, hogy muleköny minden élvezet.

— Ah, mily naivitás és menyire visszakívánja. De nem jön . . . !

A platonikus szerelem, délibabos költői agyém, melyről beszélhetnek ők is, de nem tudja hinni.

— Nem hiszem, nem hiszem! — toppant lábával, mikor végig fut tekintete egy idylli képen, melyet egy fiatal évez át a bál tömkelegében. Csak egy elmerülés van szemükben, nem beszélnek semmit, mégis oly igen feszíti keblüket a sejtelmés boldogság.

Nem hiszem, nem hiszem! Azok nem boldogok! Azok is csak játszanak!

Hatodik stádium.

Gizella nagysám ma felette bosszus. Alaposságban ügyel a tükörbe és több ruhán ranczot vesz észre arczán, ezüst hajszálát fésülés közben.

Szíve elszorul, aztán hangosan dobog.

Hogy tette a sors szenvedéseit, gyermek mulatság hangzik az udvarról. Mindig jobban verődik be a láрма, mindig jobban kavargó ereiben a vér ez a keserűség nem lehet elfelejtani. színté a düh környezé.

Reszkette szakítja fel az ablaktáblát, szemé cikázik, ajka vonaglik:

— Elhorjadtok magatokat!

A bádógosok Ödonkének kérőre fogta a dolgot. És szól a naiv hang csengve:

Túrjon meg benünket Giza néni!

Hetedik stádium.

Egy világyűlölő öreg kisasszony.

Szöllővessző!

A világhírű

Deleware

adja a legjobb bort!

Öltani, permetezni nem kell!!!

A szőlészet kincse.

A phyloxerának ellentáll!!!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőültvényök mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szeged. Központi iroda: **Felső-Szeged.**

(Somogy megye.)

Fizetési nehézségeket

kereskedők, gyárosok, hivatalnokok és iparosoknál bármily helyen szakember insolvenzia jelentés nélkül, jogi tanácsos közreműködésével rendez. A szükséges fedett egyezkedési hiteleket megszerzi. Csődök egyezkedése is elvállaltatik.

Bleier Fried és Társa

budapesti bejegyzett cég

Budapest, Erzsébet-körút 23.

1501/1905 szám.

Árverési hirdetés.

A Csátalja község tulajdonát képező községi nagykorcsina és mérsárszék épületek 1906 évi január hó 1-től, 1908 évi december hó 31-ig terjedő három évre, **1905 év szeptember hó 19-én d. e. 10 óra-kor** megtartandó nyilvános szóbeli árverés útján, a község ház tanácstermében — herbe fognak adni.

Az egy évi haszonbér kiküldési ára 500 korona, melynek 10%-a az árverés megkezdése előtt, a községi bíró kezéhez letéteményezendő.

Csátalja 1905 szeptember hó 3-án.

Szilvásy György **Beoker Tamás**
jegyző. bíró.

Utolsó nap.

Visszavonhatlanul szeptember 10-ig látható külön e célra épített és a legnagyobb kényelemmel felszerelt csarnokban.

Első és legnagyobb ilyenmű vállalat, saját villanyvilágítási 20 lóerejű gőz-dynamo locomobillal

LIFKA - féle

Elektro-Bioskop

(Javitott kinematograf, Systema Edison.)

A legnagyobb tökéletességű élő szenzációs mutatóvnyok

SZINHÁZA.

Mindentűt legnagyobb siker mellett bemutatattott. Kiténtetve számos országos kiállításon.

Életnagyságban!

Közvetlen az életből véve, természet utáni felvételek reprodukálása által a gyönyörű szcénák, látványosságok, drámák, regék, bikaviadatok, harci események, humorisztikus történetek, illusziók stb. szemlélésénél úgy képzeli a néző, mintha minden élne és eleven volna, mint a természetben, mintha az illető eseményeket átélne és megfigyelné.

Bármiféle mutatóvnyoknak nincs annyi vonzó ereje a szemlélőre, mint ezen bemutatásoknak és egy sem egyenértékű érdekesség és gyönyörűség tekintetében.

Csak újdonságok kerülnek színre.
Többek közt legszenzációsabbak az élő mutatóvnyok között:

Műsor szeptember hó 10-én:

1. Little Pieh a híres amerikai komikus az őt egy méter hosszú cipőjével.
2. Brüsszel környékének lát képe egy robozó vonatról.
3. Csodálatos varázslás.
- 4-12. Nagy bikaviadal a barcelonai (spanyolországi) arénában. A néző váltakozva látja a viadal minden fázisait. A négyes megkezdése. Pikadorok lovon. Banderilok. Tördülés és a bika elvitele.
13. A kutya és a pipa, vagy itt a dohányzás és kutyák bevitele tilos.
14. Az orosz-japán háború.
15. A káposzta tündér.

16-19. Az eltűnt menyasszonyról szóló mese. Egy monda szerint a kinematográf számára feldolgozva. 1. A kastély belseje. A báró leányának menyegzője estjén. 2. A menyasszony visszavonul az éjféli óráját bevárando, azt az időt, amelyben a monda szerint őt férje felkeresi, hogy tőle a fagyongy ágat elkérje. A menyasszony elhagyja a kastélyt és lépéseit a régi torony felé irányítja. 3. A menyasszony felmegy a kőlépcsőn a toronyba. 4. Az ősök folyosója holdvilágnál. A fiatalasszony egy tölgyfaszekrényben rejti el magát. 5. A kastély belseje. Éjféli. A keresés megkezdődik. 6. A vártoronyban. Keresés fátylavilágításnál. 7. A kastély udvara. Felmenés a régi toronyba. 8. A kőlépcső. 9. Keresés a folyosón. A menyasszony zsebkendőjének megtalálása, de magának a menyasszonynak hasztalan keresése. Valamennyi kereső végre szomorúan visszavonul. 10. A kastélynak gyönyörű lát képe holdvilágnál. A vőlegény és a háziszolgák a menyasszonyt a mezőn tovább keresik. Minden hasztalan. A menyasszony eltűnve marad. 11. Az öreg báró lakása. A fiatal férj szomorú visszajövetele. — 30 évvel később. 12. A vár terme. A szrencsdelőn vőlegény egy vízióban látja, miként a tölgyfaszekrény kinyílik és abból eltűnt menyasszonya kijön. A látó a megjelenőre rohan, de a vizio kisiklik karjai körül. 13. Az ősök folyosója. A férj követi az öreg atyát. A tölgyfaszekrény erőszakos felnyitása. Rémitő ijedés. A csontváz.

20. Az apró madártolvajok. (Nagyhatású jelenet.)

Naponta 3 előadás. Hétköznap 7, 8 és 9 órakor. Vasár- és ünnepnapokon 4, 5, 6, 7, 8 és 9 órakor.

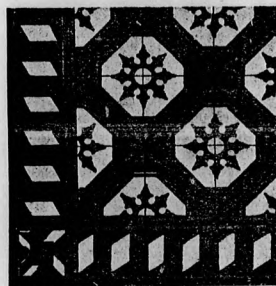
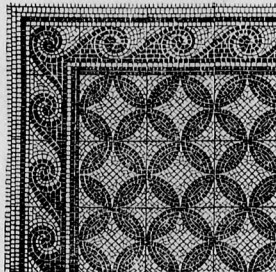
Helyárak:

I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, III. hely 30 fillér. Gyermekek 10 éven alul az I. és II. helyen fél árt fizetnek. Gyermekek és katonák őrmestertől lefelé a III. helyen 20 fillért fizetnek. — Műsor ingyen.

Első bajai körkemence, francia cserép és cze ment árúgyár

Ö^zv. Spitzer Simonné és Társa, Baján.

Körkemencében égetett
tégla és cserép.
Francia
hornyos cserép.
a legjobb és legolcsóbb tetőfedő-anyag
Egyszerű és díszes
cze ment lapok
és
márványmozaiklapok.

Mész és cze ment, aszfaltlemez, kátrány, nádszövet, gipsz, kavics, Dunahomok. Szobrászmunkák. Műkötárgyak: kutfedél, oszlop fedőlap, lépcsők, vályuk, jászlak stb.

Beton, terazzo, keramit és aszfaltburkolási vállalat.

Telefon: 33 szám.

Tessék árjegyzéket kérni.

Málnási SICULIA gyógyforrás

bicarbonátokban és konyhasóban a kontinens legduzzabb természetes alkalkali sós savanyú vize. Sziklarétegen áfúrt

— **ártézi forrás.** —

Páratlan étvágygerjesztő és nyálkaoldó Oldott alkatrészek
összege 1 literben 18-3721 gm.
Mintaszűrőn berendezett többletben baktériummentesen
palcsozva.

Az összes eddig ismert bel- és külföldi ásványvizek hatását jóval felülmúlja a gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese és hólyaghurutos bántalmainál. Orvosi kitüntésekkel belszo nyitották, hogy négyzerte nagyobb bicarbonát- és konyhasótartalma miatt a seltersi, vichi és gleichenbergi vizeknél sokkal ajánlatosabb. — A gyomorégetést azonnal megszünteti.

Kezelőtulajdonos:

a Sculia részvénytársaság Málnásfürdőn
(Háromszék megye.)

Főraktár: Stampfl Jenő fűszerkereskedésében

Baja.

Kapható minden jobb fűszerüzletben.

A „SICULIA” névre tessék figyelni.

Fillinger József hordógyáros és dongafa-raktára Ráczváros. (Pécs mellett.)

Ajánlja legjobb minőségű **hordóit** és **szüretelő kádjait**. Állandó kész hordóraktár 30 litertől, 10 000 literig.

Miután dongáimat saját erdőimben készíttettem, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. vevőimnek a legjobb minőségű fából igen jutányos árakat számíthatok.

Minden könyvkereskedés után kapható dr. Müller orv. tan. immár 41-ik kiadásban megjelent, díjjal kiténtetett műve a

megzavart ideg- és nemi rendszerről.

Bérmentesen borítékban küldöm 1 kor. 20 fillérért levélbélyegben.

Röber Kurt, Braunschweig.

Hölgyeim!

Gyönyörű fehér, üde arcbőrt lehet elérni a világhírű **BARCSAY**-féle Szegedi Orgona-crème használatával.

Mindennemű arcztisztatlanságot, **pörsenést, sömört, májfoltokat** varázsszerűen eltüntet. Pár napi használat alatt még korosabb egyéneknek is **bajos, üde, ifju arczsín** kölcsönöz, amit számos elismerővel bizonyít.

Egy tégely ára 1 korona.

Orgona-zappan elősegíti az arcz fehérségét és hmasv színét. Ára 70 fill.
Orgona-hölgypor fehér, rózsás és krém színben. Ára egy doboznak 1 kor.

Kapható a készítő és feltalálónál:

Barcsay Károly gyógyszer-tárában Szegeden.

Baján kapható: **Dr. Makray László** gyógyszer-tárában.

Első os. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabadalmazott viharmentes

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs III., Hauptstrasse 120.

saját házában

Kívánatra ingyen próba: mintakönyv prospektus.

Főraktár **WAGENBLATT FERENCZ** festékkereskedésében Baján.

Kronsteiner-féle új zománcz. **HOMLOKZAT-FESTÉKE** hatóságilag védve. Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománczozott, csak egyszeri mázítás. Jobb mint az olajfesték. Évek során szállítja eszt. és kir. uradalmas, korona- és császártudóságnak, vasutaknak stb. Minden résztvevő kiállításán első díjjal jutalmazva. Legolcsóbb árú festékek homlokzatra, beltérre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. Egy négyzetméter ára 2 1/4 kr. Meglehető eredmény. Homlokzat-festék, viharmentes, mészből oldható, 49 minta olaj-
o o o festékkel azonos. Kilogrammjá 12 kr.-tól följebb. o o o

Kora reggel odaér minden vidéki város vagy helységbe

„MAGYAR HIRLAP”

független politikai napilap.

A MAGYAR HIRLAP naponként szenzációs, gyönyörű arczkép-illusztrációkat ad.

Minden hónapban küldünk előfizetőinknek egy

Érdekesítő regénykötetet ingyen.

A Magyar Hirlap előfizetési ára

Havonként	2 kor. 40 fillér.	Félévenként	14 korona
Negyedévenként	7 kor. — fillér.	Évenként	28 korona

Egyes szám ára 8 fillér, vidéken 10 fillér.

Mutatványszámot bárkinek küldünk egy hétig ingyen és bérmentve, ha eziránt hozzánk egy levelezőlappal is fordul.

MAGYAR HIRLAP kiadóhivatala V., Honvéd-u. 10.

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATALA.

Mindenmü könyvnyomdai munkák, ugymint: könyvek, folyóiratok, bál- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok, stb. a legizlesebb és diszes kivitelben készíttetnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszereshetők.

Ugyszintén azok a legkedvezőbb részletfizetésre is szállíttatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.